

OCJENA PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA

OPŠTI PODACI O DOKTORANDU	
Titula, ime i prezime	mr Jovana Đurčević
Fakultet	Filološki fakultet
Studijski program	Engleski jezik i književnost, smjer – Nauka o jeziku
Broj indeksa	1/2014
Podaci o magistarskom radu	Tema: <i>Hronologija pozajmljenica iz francuskog u engleski jezik unutar semantičkog polja duševnih stanja</i> , naučna oblast: Nauka o jeziku, Filozofski fakultet, Univerzitet Crne Gore, 2014, srednja ocjena: 9,45
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Na službenom jeziku	Formalna i semantičko-pragmatička analiza anglicizama u crnogorskom jeziku i njihovih modela u engleskom jeziku
Na engleskom jeziku	Formal and semanto-pragmatic analysis of anglicisms in Montenegrin and their models in English
Datum prihvatanja teme i kandidata na sjednici Vijeća organizacione jedinice	
Naučna oblast doktorske disertacije	Lingvistika
Za navedenu oblast matični su sljedeći fakulteti	
Filološki fakultet	
A. IZVJEŠTAJ SA JAVNE ODBRANE POLAZNIH ISTRAŽIVANJA DOKTORSKE DISERTACIJE	
Javna odbrana polaznih istraživanja je organizovana 29.08.2017. godine u svečanoj sali Filološkog fakulteta Univerziteta Crne Gore u Nikšiću. Kandidatkinja je obrazložila temu i predstavila rezultate i zaključke polaznih istraživanja, kao i detaljan plan istraživanja za potrebe doktorske disertacije koji uključuje ciljeve, hipoteze, jezički korpus i metodološke postupke i očekivani naučni doprinos. Nakon izlaganja kandidatkinje uslijedila je diskusija sa članovima Komisije, tokom koje su svi članovi postavili pitanja i dali komentare i sugestije za budući rad na disertaciji.	
B. OCJENA PODOBNOSTI TEME DOKTORSKE DISERTACIJE	
B1. Obrazloženje teme Tema disertacije su anglicizmi u crnogorskom jeziku, tj. analiza njihove adaptacije, funkcionalne opravdanosti i upotrebe, kao i njihovi modeli u engleskom jeziku. Predmet istraživanja pripada domenu humanističkih, filoloških nauka u oblasti lingvistike, preciznije kontaktne i kognitivne lingvistike, a tiče se uticaja angloameričke kulture i engleskog jezika koji je, usljed globalne upotrebe kao medijuma međunarodne komunikacije, u velikoj mjeri prisutan u mnogim svjetskim jezicima. Prisustvo anglicizama u crnogorskom jeziku nikada prije nije bilo toliko izraženo kao danas, kada Crna Gora za sobom ima veliki put u procesu pristupanja Evropskoj Uniji i već stečeno punopravno članstvo u NATO-u. Osim političko-pravne terminologije, u crnogorski jezik zbog naglog razvoja elektronskih medija ulaze i riječi iz drugih	

registara kao što su informatika, moda, sport, muzika, film itd. U svjetlu globalnog uticaja angloameričke kulture i engleskog jezika, aktuelnost pitanja pozajmljivanja iz engleskog i anglicizama, neupitna je, dakle, ne samo na našem prostoru, već i šire. O tome govore i brojne kapitalne studije kontaktne lingvistike u Evropi i van nje, koje se bave različitim aspektima pozajmljivanja (Haugen 1950; Weinreich 1953, 1979; Thomason & Kaufman 1988; Filipović 1986, 1990; Van Coetsem 1988; Gomez Capuz 1997; Curnow 2001; Ajduković 2004; M. Haspelmath 2009; Hickey 2010; Winford 2010; Prčić 2011; Muysken 2013, kao i brojni drugi). Aktuelna pitanja u naučnim radovima i doktorskim disertacijama u okviru kontaktologije u stranim i u jezicima bivše Jugoslavije se uglavnom tiču same problematike terminologije pozajmljivanja i pozajmljenica, vrste jezičkog kontakta, zatim prirode stranog materijala koji se prenosi i, najčešće, prisustva ili popisa anglicizama u različitim registrima, njihove klasifikacije i adaptacije na jednom ili više jezičkih nivoa. U svim radovima koji se tiču nekog od pomenutih pitanja, a posebno pitanja prisustva anglicizama u različitim registrima, njihove klasifikacije i adaptacije kao najčešćeg, evidentna su brojna poklapanja u pogledu teorijskog okvira, formulacije hipoteza, metodološkog postupka, kao i zaključaka koji iz njih proizilaze. Hipoteze se obično tiču velike frekventnosti anglicizama u određenom registru, njihove (ne)adaptiranosti i/ili (ne)opravdanosti u jeziku primaocu. U cilju njihovog dokazivanja, autori se u pogledu teorije u manjoj ili većoj mjeri oslanjaju na tradicionalnu Vajnrajhovu i Haugenovu teoriju anglicizama (1950, 1953, 1979), a u radovima sa naših prostora na Filipovićevu teoriju adaptacije (1986, 1990) i/ili Prčićevu tipologiju anglicizama (2011), dok se u pogledu metodologije oslanjaju na rječničke definicije pozajmljenica ili na male korpusne, kao i deskriptivnu metodu analize. Doprinos ovih radova obično se sastoji u prikazu frekventnosti anglicizama u određenom registru i opisu semantičkog polja koje u pogledu anglicizama nije ispitivano.

Glavni nedostatak tradicionalnog pristupa predmetu anglicizama ili pozajmljenica uopšte jeste zasnovanost ispitivanja na malim korpusima i isključivo rječničkim definicijama, usljed čega je izvođenje pouzdanih i empirijskih zaključaka ne samo teško već gotovo i nemoguće. Sa razvojem kognitivne lingvistike, kontaktna lingvistika se u novije vrijeme udružuje s ovom granom lingvistike, kao i korpusnom, sociolingvistikom i psiholingvistikom. Iako još uvijek u malom broju radova, tradicionalni strukturalistički, jezički pristup pozajmljenicama u kontaktnoj lingvistici polako dopunjuje ili zamjenjuje kognitivni, vanjezički pristup (Rohde, Stefanowitsch & Kemmer 1999; Belaj, Tanacković Faletar 2007; Grondelaers, Speelman & Geeraerts 2007; Onysko, Winter Froemel 2011; Zenner, Speelman & Geeraerts 2011; Backus 2013; Meurs, Horniks & Bossenbroek 2013; Winter-Froemel 2013 itd). Pozajmljenice se, na ovaj način, analiziraju u stvarnoj upotrebi jezika, a ne samo poređenjem njihovog rječničkog značenja, i jeziku se pripisuje aktivna uloga u konceptualizaciji i konstrukciji izraza prilikom pozajmljivanja. Budući da iz perspektive kognitivne lingvistike konceptualizacija predstavlja aktivan proces, to se i na pozajmljivanje gleda kao na aktivan, dinamičan i selektivan proces u kom govornici jezika primaoca ne pozajmljuju značenje iz jezika davaoca već ga sami kreiraju smještajući novu jedinicu u postojeće znanje, u postojeći konceptualni sistem. U vezi sa takvim shvatanjem pozajmljivanja nastala je i konceptualna tipologija pozajmljenica (Rohde, Stefanowitsch & Kemmer 1999) koja dopunjuje tradicionalne tipologije zasnovane gotovo isključivo na formalnom aspektu pozajmljenica. S obzirom da iz perspektive kognitivne lingvistike značenje predstavlja dio znanja nekog govornika ili dio zajedničkog znanja jezičke zajednice koje se ne može prenijeti u drugu, to semantičko pozajmljivanje nije ni moguće. Značenje neke pozajmljenice se konstruiše na osnovu zajedničkog znanja te jezičke zajednice, tj. govornici jezika primaoca rekonstruišu i formu i značenje pozajmljenice. U konceptualnoj tipologiji pozajmljenica razlikuju se: nova riječ za novi koncept (novi koncept koji se ne može povezati s konceptualnim znanjem zajednice, a otuda ni s jezičkom oznakom te zajednice, zbog čega u drugi jezik i ulazi sa svojom oznakom), nova riječ za postojeći koncept (koji jeste ili nije leksikalizovan) i novi koncept za postojeću riječ („semantičko

pozajmljivanje“ – kada postojeće riječi dobiju novo značenje, što rezultira ili gubljenjem prvobitnog, originalnog značenja, polisemijom (ako su srodna značenja) ili homonimijom (ako značenja nisu srodna)). Pristup utemeljen na upotrebi jezika otkriva da pozajmljivanje i integracija nisu sistematični kao što ih tradicionalni pristup predstavlja, već da su varijacije i u formalnom i u semantičkom smislu fundamentalna karakteristika procesa pozajmljivanja. Do promjena u obličkom i značenjskom planu pozajmljenice u odnosu na njen model iz jezika davaoca dolazi usljed aktivne uloge govornika/slušaoća, koji bira oblik i njegovu konceptualnu interpretaciju. Govornici jezika primaoca pri tom tumače nove riječi najčešće u užem značenju – prototipičnom, jer u svom jeziku obično imaju znak za širi pojam, koncept, pa im strana riječ, pozajmljenica, dozvoljava da izrazi novi, uži koncept. Sve navedeno upućuje na zaključak da opis pozajmljenica iz perspektive njihove upotrebe podrazumijeva integraciju tzv. onomaziološkog i semaziološkog pristupa izučavanju pozajmljenica, s obzirom da govornik u konceptualizaciji bira određeni znak iz jezika davaoca na grafičkom ili fonološkom nivou (onomaziološka perspektiva), i da se tom znaku, potom, uz adaptaciju najčešće na fonološko-ortografskom i morfološkom nivou, pripisuju i semantičke karakteristike (semaziološka perspektiva). Onomaziološki pristup, kao veoma čest unutar kognitivnolingvističkog, ispituje načine imenovanja pojmova, tj. koncepta, pa osim pozajmljenica u ispitivanje uključuje i njihove semantičke ekvivalente u jeziku primaocu, fokusirajući se na njihov međusobni odnos i status. Ovaj pristup je, na taj način, otvorio mogućnost za primjenu validnijih statističkih metoda, ali i eksperimentalnih.

U ovoj disertaciji će analiza anglicizama u crnogorskom jeziku biti sprovedena u okvirima kognitivno-lingvističkog pristupa koji integriše jezički sa vanjezičkim aspektom. Budući da će se pozajmljenice na ovaj način analizirati u stvarnoj upotrebi jezika, a ne samo na osnovu njihovih rječničkih definicija, istraživanje u radu će se temeljiti na velikom materijalu elektronskog korpusa crnogorskog jezika. Model analize jezika zasnovan na njegovoj upotrebi ukazaće u analizi adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku, u prvom dijelu disertacije, na kreativnu ulogu crnogorskog kao jezika primaoca, koji usljed aktivne uloge svojih govornika/slušaoća u odabiru oblika i njegove konceptualne interpretacije i uzrokuje promjene na obličkom i značenjskom planu pozajmljenice u odnosu na njen model iz jezika davaoca. U drugom dijelu rada, predviđenom za analizu komunikativne opravdanosti anglicizama, zauzeće se onomaziološki pristup, kojim će se, osim pozajmljenica, u ispitivanje uključiti i njihovi semantički ekvivalenti u jeziku primaocu sa ciljem prikaza njihovog međusobnog odnosa i statusa i, otuda, neadekvatnosti opšte podjele na potrebne i nepotrebne anglicizme. Na kraju, osim onomaziološkog pristupa, inovativni metodološki postupak u radu će se ogledati i u eksperimentalnoj, psiholingvističkoj metodi konceptualnih karakteristika kojom će se ispitati način na koji govornici crnogorskog kao jezika primaoca percipiraju pozajmljenice i njihove native ekvivalente. Zahvaljujući pomenutim metodama, dodatno će se utvrditi semantičko-pragmatičke razlike među ovim grupama riječi.

Ovako sprovedeno istraživanje bi za rezultat imalo ne samo prvu analizu adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku u skladu sa kontaktno-kognitivnim modelom, već i prvu deskriptivno-kontrastivnu, formalnu i semantičko-pragmatičku analizu anglicizama u crnogorskom jeziku i njihovih modela u engleskom jeziku.

B2. Ciljevi i hipoteze

Doktorska disertacija *Formalna i semantičko-pragmatička analiza anglicizama u crnogorskom jeziku i njihovih modela u engleskom jeziku* ima za cilj da:

1. objedini tradicionalni kontakti i kognitivni pristup proučavanju pozajmljenica, tj. jezički (strukturalistički) sa vanjezičkim pristupom (s aspekta upotrebe);
2. dokaže teorijski, kognitivnolingvistički stav o aktivnoj ulozi jezika primaoca u kreiranju anglicizama po modelu riječi iz jezika primaoca: oblički uz pomoć sopstvenih resursa i

- semantički u skladu s kulturnim i društvenim potrebama te zajednice, usljed čega pozajmljenice postaju dio semantičke i strukturalne mreže jezika primaoca i udaljavaju se od modela koji pripadaju strukturalnoj i semantičkoj mreži jezika davaoca;
3. prikaže komunikativnu opravdanost anglicizama iz perspektive onomaziološkog pristupa i, na taj način, istakne aktivnu i kreativnu ulogu jezika primaoca u adaptaciji i daljem uklapanju pozajmljenice u novu mrežu značenja i upotrebe;
 4. ukaže, na osnovu analize komunikativne opravdanosti anglicizama, a u skladu s kognitivnolingvističkim negiranjem postojanja apsolutne sinonimije, na neadekvatnost opšte podjele anglicizama na opravdane i neopravdane, tj. na upitnost određivanja pozajmljenica kao nepotrebnih ili apsolutno jednoznačnih sa ekvivalentima jezika primaoca;
 5. ispita, uz pomoć testova asocijacija kao dijela psiholingvističke metode konceptualnih karakteristika, način na koji govornici jezika primaoca percipiraju pozajmljenice i njihove nativne ekvivalente.

Polazeći od opšte hipoteze da pozajmljivanje i integracija nisu sistematični kao što ih tradicionalni pristup predstavlja, već da su varijacije i u formalnom i u semantičkom smislu fundamentalna karakteristika procesa pozajmljivanja, kao polazne tačke u istraživanju formulisane su sljedeće hipoteze:

H1: Na osnovu sprovedenih polaznih istraživanja, pretpostavljamo da će analiza adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku pokazati varijacije u formalnom smislu, odnosno više obličkih varijanti jedne pozajmljenice.

H1.1 U vezi sa navedenom hipotezom, pretpostavljamo da će crnogorski jezik, kao jezik primalac, sam kreirati leksičke kopije odgovarajućih engleskih riječi uz pomoć sopstvenih resursa, tj. aktivnim imitiranjem forme engleskih riječi uz zamjenu grafema, fonema i morfema tog jezika grafemama, fonemama i morfemama koje čine sistem crnogorskog jezika.

H2: Na osnovu sprovedenih polaznih istraživanja, pretpostavljamo da će analiza adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku pokazati varijacije i u semantičkom smislu, odnosno da će komunikativne potrebe govornika prilikom pozajmljivanja uticati na semantičke promjene u riječima.

H2.1: Takođe pretpostavljamo da će se značenje pozajmljenica konstruisati na osnovu zajedničkog znanja govornika jezika primaoca, tj. da će govornici jezika primaoca, osim forme, rekonstruisati i značenje pozajmljenice. Na ovaj način će se pokazati da do devijacija i na formalnom i na značenjskom planu pozajmljenice u odnosu na njen model iz jezika davaoca dolazi usljed aktivne uloge govornika/slušaoća koji bira oznaku/označeno, tj. oblik i njegovu konceptualnu interpretaciju.

H2.2: U vezi sa prethodnom hipotezom, pretpostavljamo da će se pozajmljenice u jeziku primaocu semantički razvijati u skladu sa društvenim i kulturnim potrebama jezičke zajednice čiji su postali članovi i da će se, na taj način, udaljiti od modela od kojih su nastali u engleskom.

H3: Pretpostavljamo da će pragmatička analiza pokazati komunikativnu opravdanost anglicizama, ali i razliku u njihovoj markiranosti, usljed čega će se izdvojiti dvije grupe anglicizama – markirani, koji će sadržati maksimu načina, i nemarkirani, koji će sadržati maksimu informativnosti:

H3.1: Veći broj anglicizama će, pretpostavljamo, sadržati maskimu načina nego informativnosti, odnosno, nekatahrestičnih anglicizama će biti više od katahrestičnih;

H3.2: Katahrestični anglicizmi će, zbog svoje funkcije popunjavanja leksičkih praznina i šire upotrebe u jeziku primaocu, pokazati veću adaptiranost od nekathrestičnih anglicizama;

H3.3: Pretpostavljamo da će, posebno u slučaju nekatahrestičnih anglicizama, doći do nepodudaranja u značenju sa modelom od kog su nastali, tj. do specijalizacije značenja;

H3.4: Pretpostavljamo i da će nekatahrestični anglicizmi, u skladu s globalnom prirodom anglicizama, izražavati na moderniji i urbaniji način dati koncept od ekvivalenta u jeziku primaocu.

B3. Metode i plan istraživanja

Teorijsko-metodološki okvir disertacije činiće studija adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku, kao i studija njihove komunikativne opravdanosti koje će, u skladu sa kognitivnim pristupom koji se u njima zauzima, uključiti nove, savremene metode u lingvističkom istraživanju. Korpus za analizu će činiti reprezentativan uzorak od više stotina anglicizama ekscerpiranih iz dnevnih novina, časopisa i drugih publikacija na crnogorskom jeziku, i obuhvatiće registre u kojima su anglicizmi izrazito prisutni: ekonomija, informatika, politika, moda i sport. Ovakva struktura korpusa će, osim reprezentativnosti, omogućiti i poređenje rezultata analize u odnosu na registre upotrebe. Istraživanje će se u prvom dijelu rada zasnivati na kontaktno-kognitivnom modelu adaptacije anglicizama koji, integrišući teoriju kontaktne sa kognitivnom lingvistikom, objašnjava proces adaptacije pozajmljenica i ukazuje na kreativnu ulogu jezika primaoca tokom tog procesa. Jezičke sisteme koji se preklapaju tokom procesa pozajmljivanja ovaj model analize posmatra kao radijalne kategorije u kojima prototipična i periferna mjesta pozajmljenica zavise od njihove adaptacije u jeziku primaocu. Ono na šta ovaj model ukazuje, kroz proces adaptacije pozajmljenica, jeste da one postaju funkcionalno opravdane u sistemu jezika primaoca, što je i osnovni razlog jezičkog pozajmljivanja. Jedinstvenu funkciju u jeziku primacu mogu da ostvare, pri tom, ne samo pozajmljenice koje nemaju ekvivalente u jeziku primaocu, već i one koje ih imaju, u čemu se i unutar studija pozajmljivanja ogleda kognitivni koncept vanjezičkog, enciklopedijskog znanja. Kognitivni, funkcionalni pristup pozajmljivanju ide dalje od objektivističkog pristupa kategorijama u okviru strukturalizma budući da usmjerava nove jezičke jedinice prema različitim funkcionalnim stilovima standardnog jezika i njihovim pojedinačnim kontekstima. Imajući u vidu da mjesto pozajmljenica u radijalnim kategorijama jezika u kontaktu određuje stepen njihove adaptacije u jeziku primaocu, teorijski model će se bazirati i na analizi adaptacije anglicizama utemeljene u okviru kontaktne lingvistike Rudolfa Filipovića (1986, 1990). U njoj se razlikuju pojmovi *model* (strana riječ iz jezika davaoca) i *replika* (strana riječ prilagođena u jeziku primaocu na različitim jezičkim nivoima), zatim *importacija* (uvođenje novih jedinica u jezik primalac) i *supstitucija* (zamjena elemenata stranih jedinica elementima jedinica iz jezika primaoca), kao i brojni drugi koji se vezuju za različite stepene adaptacije pozajmljenica na svim jezičkim nivoima.

Metodološki postupak u analizi će obuhvatiti sljedeće elemente: engleske riječi, tj. modele od kojih nastaju anglicizmi u crnogorskom jeziku (ortografija, izgovor, morfološka kategorija, značenja); anglicizme u crnogorskom jeziku (ortografija, varijante anglicizama kao i izvedenice nastale od njih); analizu adaptacije anglicizama na grafološkom nivou (prema izgovoru modela, prema grafiji modela, kombinaciji izgovora i grafije, ili prema jeziku posredniku); analizu adaptacije anglicizama na fonološkom nivou (potpuna, slobodna ili kompromisna transfonemizacija); analizu adaptacije anglicizama na morfološkom nivou (nulta, kompromisna ili potpuna transmorfemizacija, uz dodatne indeksi *ME* i *Ps* kojima se bilježi analiza pseudoanglicizama, tj. elipsa u anglicizmu (*ME*) koja uzrokuje pojavu pseudoanglicizama (*Ps*), što se zajedno navodi ispred indeksa morfološke adaptacije); analiza adaptacije na semantičkom nivou (nulta semantička ekstenzija, suženje značenja - u polju ili u broju, ili proširenje značenja - u polju ili u broju).

Ovaj model će u disertaciji biti potom dopunjen prikazom daljeg uklapanja anglicizama u funkcionalne stilove jezika primaoca i njihove pojedinačne kontekste, i to u sklopu druge analize kojom se ispituje komunikativna opravdanost anglicizama u crnogorskom jeziku, što je već uspješno urađeno tokom polaznih istraživanja. Pragmatička analiza sagledava pozajmljenice u kontekstu upotrebe sa ciljem da ukaže na upitnost njihove podjele na potrebne i nepotrebne. Problematika ove podjele leži u samoj terminologiji i u purističkom stavu iz kog je proizašla. Potrebne pozajmljenice i nisu zaista potrebne ili neophodne ako se ima na umu da jezik može i na drugi način da obezbijedi riječ za novi koncept (prevodom ili kalkiranjem), a nepotrebne pozajmljenice to i nisu ako se u obzir uzme komunikativna potreba iz koje su i nastale jer da je nije bilo ne bi ni postojale u jeziku. Pragmatički pristup pozajmljenicama nudi drugačiju koncepciju podjele koristeći se znanjima iz retoričke tradicije i pragmatičke teorije pretpostavljenih značenja (Levinson 2000). Šireći pojam retoričkih tropa (katahrestične metafore i metonimije iz retoričke tradicije), Onisko i Vinter-Frömel (2011) u semantičke inovacije uključuju i ostale tipove leksičkih inovacija – građenje riječi i pozajmljivanje, pa terminologiju *katahrestične/ nekatahrestične* inovacija primjenjuju i u razlikovanju pozajmljenica za koje ne postoje riječi u jeziku primaocu od onih pozajmljenica za koje već postoje semantički ekvivalenti u jeziku primaocu, zbog čega je i ovaj pristup po svojoj prirodi onomaziološki. Kroz prizmu Levinsonove teorije pretpostavljenih značenja katahrestične inovacije, tj. pozajmljenice uvode novi koncept u jezik primalac, informišu govornike o inovacijama i omogućavaju im mentalnu sliku novog objekta ili pojma, noseći tako implikaturu informativnosti. Nekatahrestične pozajmljenice imaju semantički ekvivalent u jeziku primaocu, zbog čega predstavljaju maksime načina i shvataju se kao markirane u odnosu na postojeće semantičke ekvivalente. Na ovaj način se pruža novi pogled na „nepotrebne“, tj. nekatahrestične pozajmljenice, za koje postoje semantički ekvivalenti u jeziku primaocu, budući da one upravo zahvaljujući svom statusu markiranosti u komunikaciji i imaju mogućnost nijansiranja koncepta koje izražavaju zajedno s ekvivalentima jezika primaoca.

Metodološki postupak u pragmatičkoj analizi obuhvata sljedeće elemente: najfrekventnije anglicizme čija je adaptacija u crnogorskom jeziku ispitana u prvoj fazi istraživanja budući da učestalost upotrebe garantuje dovoljan broj primjera za ispitivanje njihove pragmatičke funkcije; potencijalne crnogorske ekvivalente i njihova značenja; provjeru značenja u kontekstu upotrebe, tj. u elektronskom korpusu crnogorskog jezika; informaciju o pragmatičkoj funkciji anglicizama (implikatura informativnosti ili implikatura načina); dodatna analiza posebnih, graničnih ili netipičnih slučajeva – markiranih anglicizama koji su vremenom zamijenili implikaturu načina implikaturu informativnosti, polisemičnih anglicizama koji mogu imati i implikaturu informativnosti i implikaturu načina, kao i anglicizama koji su i pored postojanja ekvivalenta u jeziku primaocu katahrestični.

Budući da se anglicizmima pristupa u kontekstu upotrebe, tj. iz kognitivnolingvističke i, unutar nje, onomaziološke perspektive, to se i u pogledu metodološkog aparata istraživanja nudi mogućnost primjene i eksperimentalne metode kojom će se postići veća validnost kontrastivno-deskriptivne analize značenja nekatahrestičnih anglicizama i crnogorskih ekvivalenata. Eksperimentalno istraživanje će se temeljiti na psiholingvističkom modelu konceptualnih karakteristika pozajmljenica koji ispituje način na koji govornici percipiraju pozajmljenice i njihove ekvivalente u jeziku primaocu (Van Meurs et al. 2013). Model podrazumijeva primjenu testova asocijacija pomoću kojih se od govornika dobijaju prve asocijacije na ponuđene pozajmljenice i njihove ekvivalente u jeziku primaocu, što rezultira boljim uvidom u konceptualne karakteristike obje grupe riječi. Ovaj model predviđa da pozajmljenice i njihovi domaći ekvivalenti dijele iste, ali i različite konceptualne karakteristike. Metodološki postupak se sastoji od testiranja određenog broja ispitanika i sprovodi se u dvije faze u razmaku od 6 nedjelja. Od ispitanika se traži da navedu prve tri asocijacije na odabrane anglicizme, kao i prve tri asocijacije na njihove domaće ekvivalente, nakon čega se, primjenom odgovarajućeg postupka,

računa stepen poklapanja asocijacija unutar svih parova riječi kod svakog ispitanika. Cilj ove analize je da se eksperimentalnim putem utvrdi u kom stepenu su asocijacije na anglicizme slične asocijacijama na njihove domaće ekvivalente kako bi se ustanovilo da li se radi o različitom asocijativnom značenju i šta uzrokuje različite percepcije govornika o pozajmljenicama i njihovim ekvivalentima. Testovi asocijacija će, osim preglednije slike razlika u asocijacijama, tj. konotativnom značenju anglicizama i domaćih ekvivalenata, pokazati i stepen komunikativne potrebe za nekatahrestičnim anglicizmima.

B4. Naučni doprinos

Očekivani naučni doprinos doktorske disertacije ogleda se u njenom originalnom prilogu kognitivnolingvističkom pristupu u proučavanju fenomena pozajmljivanja i međujezičkog kontakta. Utemeljena na pitanju adaptacije pozajmljenica u jeziku primaocu, analiza anglicizama će se u ovom radu prvo sprovesti po modelu analize adaptacije anglicizama koji integriše teoriju kontaktne sa kognitivnom lingvistikom. Pozajmljenice će se u skladu sa ovim pristupom posmatrati u kontekstu upotrebe, što će zahtijevati analizu anglicizama u velikom elektronskom korpusu kao savremeni metodološki postupak koji je još uvijek veoma rijedak u studijama jezičkog kontakta na našim prostorima. Ovaj rad će za rezultat imati ne samo prvu kvalitativnu analizu adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku iz ugla kognitivne lingvistike, već i prvu semantičko-pragmatičku, kontrastivnu analizu značenja anglicizama u crnogorskom jeziku i njihovih modela u engleskom jeziku.

Osim pitanja adaptacije pozajmljenica, ovo istraživanje će po modelu novije pragmatičke klasifikacije anglicizama na katahrestične i nekatahrestične na argumentovan način dovesti u pitanje tradicionalnu podjelu pozajmljenica na potrebne i nepotrebne. Pragmatička analiza anglicizama uzima u obzir status markiranosti u komunikaciji, a budući da se zasniva na poređenju riječi iz engleskog sa postojećim crnogorskim ekvivalentima, ova analiza će biti zasnovana na onomaziološkom pristupu koji nudi mogućnost za primjenu validnih eksperimentalnih metoda. Time će se u u teorijsko-metodološkom okviru proučavanja pozajmljenica i u ovom dijelu rada napraviti značajan iskorak u odnosu na postojeća istraživanja.

Očekivani naučni doprinos disertacije ogledaće se i u savremenom metodološkom postupku eksperimentalne, psiholingvističke analize pozajmljenica, koji još uvijek nije primijenjivan na našim prostorima, a rijedak je i u studijama jezičkog kontakta uopšte. Primjenom psiholingvističke metode konceptualnih karakteristika ispitaće se način na koji govornici jezika primaoca percipiraju pozajmljenice i njihove ekvivalente u jeziku primaocu, čime se pruža bolji uvid u upotrebu anglicizama kod individualnih govornika crnogorskog jezika, kao i unutar govorne zajednice kojoj oni pripadaju.

Zahvaljujući metodološkom iskoraku ka onomaziološkoj perspektivi u studiji analize procesa pozajmljivanja, ova disertacija će svojim rezultatima i zaključcima dati značajan doprinos i teorijskim modelima fenomena jezičkog pozajmljivanja i međujezičkog kontakta uopšte dokazivanjem podjednake važnosti jezičkih i vanjezičkih, kognitivnih i komunikativnih faktora.

B5. Finansijska i organizaciona izvodljivost istraživanja

Predstavljeno istraživanje je u organizacionom i finansijskom smislu izvodivo u projektovanom periodu.

Mišljenje i prijedlog komisije

Nakon uvida u materijal Polaznih istraživanja i istraživačkog plana kandidatkinje, a posebno na osnovu ekspozea iznesenog na javnoj odbrani i diskusije u kojoj je kandidatkinja na kompetentan način odgovorila na pitanja, Komisija je jednoglasnog mišljenja da je tema i projektovano

istraživanje originalno i naučno opravdano, i preporučuje ga Vijeću Filološkog fakulteta i Senatu UCG na usvajanje. Ova disertacija tematizuje fenomen međujezičkog uticaja kroz proces jezičkog pozajmljivanja u kontekstu savremenog, kognitivističkog pristupa jeziku, što predstavlja originalan i (još uvijek) rijedak naučni pristup. Integrišući teoriju kontaktne sa kognitivnom lingvistikom, istraživanje nudi prvu kvalitativnu analizu adaptacije anglicizama u crnogorskom jeziku i prvu kontrastivnu analizu značenja i pragmatičkih vrijednosti anglicizama u crnogorskom i njihovih modela u engleskom jeziku. Na teorijskom planu, disertacija će dati svoj doprinos teorijskim modelima fenomena jezičkog pozajmljivanja zahvaljujući metodološkom iskoraku ka onomaziološkoj perspektivi, i dokazivanjem podjednake važnosti i uloge jezičkih i vanjezičkih, kognitivnih i komunikativnih faktora u dinamici međujezičkog kontakta. Posmatrajući leksičke inovacije sastavnim dijelom promjena u jeziku, nalazi ovog istraživanja relevantni su i na širem lingvističkom planu, i doprinose teorijskim promišljanjima i u okvirima studija o jezičkim promjenama.

Prijedlog izmjene naslova

Komisija jednoglasno predlaže precizniju formulaciju teme, koja glasi: *Formalna i semantičko-pragmatička analiza anglicizama u crnogorskom jeziku i njihovih modela u engleskom jeziku*

Prijedlog promjene mentora i/ili imenovanje drugog mentora

-

Planirana odbrana doktorske disertacije

2020. godina, zimski semestar

Izdvojeno mišljenje

-

Napomena

-

ZAKLJUČAK

Predložena tema po svom sadržaju odgovara nivou doktorskih studija.	DA	NE
Tema je originalan naučno-istraživački rad koji odgovara međunarodnim kriterijumima kvaliteta disertacije.	DA	NE
Kandidat može na osnovu sopstvenog akademskog kvaliteta i stečenog znanja da uz adekvatno mentorsko vođenje realizuje postavljeni cilj i dokaže hipoteze.	DA	NE

Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata

Doc. dr Goran Tanacković Paletar, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku	Tanacković
Prof. dr Nataša Kostić, Filološki fakultet Univerziteta Crne Gore	Nataša Kostić
Doc. dr Sanja Šubarić, Filološki fakultet Univerziteta Crne Gore	Sanja Šubarić

U Nikšiću,
 30.08.2017.

DEKAN

PRILOG

PITANJA KOMISIJE ZA OCJENU PODOBNOSTI DOKTORSKE TEZE I KANDIDATA	
Doc. dr Goran Tanacković Faletar, predsjednik komisije	Da li smatrate da se pod hipotezom br. 6, kao zasebna podhipoteza, može formulisati i sljedeća: katahrestični i nekatahrestični anglizmi će se razlikovati i po stepenu prilagodbe, u smislu da će anglizmi sa maksimum informativnosti (katahrestični) biti više prilagođeni sustavu jezika primaoca u odnosu na anglizme sa maksimum načina (nekatahrestične)?
	Da li smatrate da se u ovom metodološkom okviru mogu analizirati i primjeri sintaksičkih posuđivanja?
	Da li je broj analiziranih posuđenica konačan ili bi ga trebalo povećati?
Prof. dr Nataša Kostić, mentor	Predstavite nam planiranu strukturu korpusa na kome će biti sprovedeno istraživanje i kriterijume koji će biti usvojeni kako bi se obezbijedila njegova reprezentativnost i validnost rezultata istraživanja.
	Koji će istraživački postupak biti primijenjen u analizi psiholingvističkih testova asocijacija ?
	Na koji način očekujete da rezultati testova asocijacija upotpune lingvističku analizu anglicizama u crnogorskom jeziku, potvrde hipoteze istraživanja i doprinesu originalnosti rezultata?
Doc. dr Sanja Šubarić, član	Da li se termin <i>formiranje ortografije</i> može zamijeniti terminom <i>ortografsko formiranje</i> , a prilagođavanje ortografije zapravo je prilagođavanje grafije?
	Objasnite upotrebu termina <i>modifikator</i> kao termina koji se primarno upotrebljava na sintaksičkoj ravni.
	Odnos kognitivne lingvistike i pragmatike?
PITANJA PUBLIKE DATA U PISANOJ FORMI	
(Ime i prezime)	-
	-
	-
(Ime i prezime)	-
	-
	-
(Ime i prezime)	-
	-
	-
ZNAČAJNI KOMENTARI	